

572
1988

24
572

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆ

ნეკოდენა

თარიღი **ქანთარია**

ნეკოდენა

კალათხურთაილი

მუყურებლის მდინარე
 მოდის ნელი დინებით!
 აქეთ — ცეროდენები,
 იქით — ნეკოდენები!
 — ბურთს ჩაუვადებ იმნაირს,
 სხვა ვერ ავდებს ოცნებით!
 თუმც დაბალი ბიჭი ვარ,
 მიუვარს შორი ტუორცნები!
 მეშინია, მწვრთნელეშმა
 არ დაშასრჩონ კოცნებით!

გავიქვლებით, ნეკოდენამ
 რა ბურთები ჩაუარა!
 ცეროდენას მწვრთნელს სიმწრისგან
 გაუწითლდა ჭალარა!

ნეკოდენა ჩხუბისთაჲ

ნეკოდენას შუბლზე
 სმირად ნახავთ სამ კონს!
 როგორც ვარდი ვაზას —
 კონი ისე ამკობს!
 იმდენს ცელქობს ბიჭი,
 ირგვლივ ევება ატუობს:
 სამი კონი რაა —
 მალე ვნახავთ ათ კონს!
 განლაუთ ნეკოდენა
 თუმცა ბუხის წონა,
 წაგვიქცია ტიპი —
 იქნებოდა ტონა!

დიდგულზეა მუდამ,
 ეჭიმება დიდებს,
 სხვა რომ ჩუმად არის,
 ის თავს გამოიდებს!
 სხვაზე ალბათ მეტი
 ამიტომაც სვდება!
 — ნეკოდენა, კონი?
 — რატომ გიკვირს! ხდება!

თუ შესწრო თვალი
 სადმე აუალ-მუალს;
 მივა, ამარჩევს
 ვინმეს, მასზე მაღალს.
 და მიიღებს ბოლოს
 ღამას შუბლსე სამ კონს.
 როგორც ვარდი ვაზას —
 კონი ისე ამკობს.
 მავ ჩხუბისთავს, მავას,
 სხვაზე მეტი ხდება.
 — ნეკოდენა, კონი?
 — რატომ გიკვირს! ხდება!

რა ნაკლი

აქვს ნაყოფიანს

როგორც კაცი არ არსებობს
უნერო და უნეკო,
ისე კაცი, რა თქმა უნდა,
არ არსებობს უნაკლო!

ნეკოდენას მხოლოდ ერთი,
ერთადერთი ნაკლი აქვს:
ორი კბილი მოიცვალა —
ორი კიჭი აკლია!

ქილებს ხედავთ? მურაბიანს,
აღუბლიანს, კაკლიანს...
მურაბების ჭამა უუვარს!

ეგეც მისი ნაკლია!
ნახავთ — დედას წინსაფარზე
ტკიპასავით აკვრია:

— დე! მურაბას არ გამიხსნი?
მაგას არა! კაკლიანს!

ორი კბილი მოიცვალა,
ორი კიჭი აკლია!

თქვენ მითხარით, ზატარებს,
სხვაც თუ რამე ნაკლი აქვს!

ნაიღწენ ქაეპი

სოკოს საკრეფად

ნეკოდენა სოკოს ქვეშ
უცდის გამოდარებას —
ქარი როდის გადაწვევს
ღრუბელს,
როგორც დარბაზს!
ასლაც გადაწვიშებას
ძმები ერთად ელოდნენ:
იდგნენ სოკოების ქვეშ,
შეწუბობილად ძღეროდნენ!

მინისაკენ გასწია
ბიჭმა სავსე კალათით!
ბიჭი არ ჩანს, კალათი
მიხტის ასკინკილათი!
სავსე იყო კალათი
ხორციანი ნიუგებით!
მეც მაჭამეს ის სოკო —
განა ზღაპრებს გუეუებით!

არბივან ნაყოფიანს.

გერაკოდენად, ვინ იცის

— ვინ დაითვლის, ამ ქვეყნად
იმდენია ღრიჭო!

განა ეველა ღრიჭოში
უნდა შეძერე, ბიჭო!

ქვეყნად სასაცილოსაც
რა გამოლევეს, ბიჭო!

განა სუეველაფერზე
უნდა გაიღრიჭო!

თვეში ერთხელ ქოჩორიც
უნდა შეიკრიჭო! —

ვერა ხედავ? — ვერაფერს
რომ ვერ ხედავ, ბიჭო!

დიდ-ზატარას ფეხებში
ებლანდები, ბიჭო!

ფრთხილად! ფეხი უეცრად
არეინ დაუბიჯოს!

18.704

*

* * *

მოიაროთ ქვეყანა,
მოიაროთ დუნია,
ვერსად ნახავთ ისეთ ბიჭს,
როგორც ნეკოდენას!
უხედავ, სინარულისგან
ბიჭს თვალები უბრწყინავს:
ცეროდენას — უფროს ძმას —
მკლავი გადაუწია!
მარტო გადაუწია?
კიდევ გადმოუწია!
ცეროდენას თვალებში
წუენის წვეთი უბრწყინავს!
მკლავიც გადაუწია,
თან უჩუმრად უბწყინას!
რა სხსე აქვს — ძიაგუს
უმანკოს და უწეინარს!

მოიაროთ ქვეყანა,
მოიაროთ დუნია,
ვერსად ნახავთ ისეთ ბიჭს,
როგორც ნეკოდენას!
მოიაროთ ქვეყანა,
მოიაროთ მიღეთი —
ბავშვებისთვის არსებობს
ნახევარი ბიღეთი!
ნეკოდენას? — ბიღეთის
ნახევარიც ეუოფა!
ასე სჯერა სუეველას —
მის ძმასა და მეკობარს!

ცეროდენაც ამუთბს
თავის ნეკოდენათი!
ძმებს — ორივეს — თბილისის
მაღალი ცა დანათის!

ღურბიზხან გრიგოლაშვილი

სოფელში სამიოდე დღის ჩამოსული იყო კანაბერი, ახალგაყნობილმა ძმაკაცმა რობიზონამ თავის დაბადების დღეზე რომ დაპატიჟა. რობიზონას ოჯახი ღელის გადაღმა ცხოვრობდა. კახას დედიანი ყოყმანი დაიწყო, თითისტლი ბიჭი მარტო როგორ გაეუშვაო?

— მე გაყვევები, — თქვა მამამ, — აქედან რა უჭირს, მაგრამ იქიდან, აბა, როგორ წამოვა «მთვრალი», ამის ამბავი რომ ვიცი, ერთ-ორ თოთლ ლიმონას მანც არ დაღევს?!

— სანუქარი? — ახლა ამაზე შეფიქრიადა დედა.

— ბობღია წაუღოს, — გადაწყვიტა მამამ.

ბობღია მოკლე შარვალსა და ჭრულ ფიღელში გამოწყობილ დიდთავა დათვის ბელს შეარქვეს. სულ ორი დღის წინ იყიდეს რაიონულ ცენტრში. მართლა კარგი რამ იყო: როგორც კი გადაატრიალ-გადმოატრიაღებდი,

პანტანაჭამი დათვივით ბობლინებდა.

— ალალია რობიზონაზე, კარგი ბიჭია, — თქვა პაპამ.

— არ გეყვინოს, — უთხრა კახაბერმა ბობლიას, ხელში აიყვანა, და უცებ რას ხედავს: ბობლიას ჭრელ ჟილეტზე დილი აქვს აწყვეტილი.

— მალაზიაში უნდა გაგვინჯათ წესიერად, — საყვედურით თქვა დედამ, ახლა ასე დილაწყვეტილს ხომ ვერ მიართმევ ძმაკაცს!

— დედამ კომოდის უჯრა გამოსწია და იქიდან «საწერილმანო» წუთი ამოიღო, სადაც დილეგს, ძაფებსა და ნემსებს ინახავენ. შესაფერისი დილისა და ძაფის შერჩევა არ გასჭირვებია, მაგრამ აი, ნემსს კი ვეღარ მიაგნო.

— ამდენი ნემსი სად გაგებნა?! — გაოცებით ჰკითხა დედამ პაპას.

— რა ვი, აბა! — ხელეები გაშალა პაპამ, — თავისით ხომ არ გამებნეოდა, ნემსიყლაპიებმა დამპარეს ალბათ! — თქვა ესა და უცებ გაოცებულ კახას მოუტრიალდა, — გადადი, შენს გაზრდას, რეზიკოს დედასთან და ნემსი სთხოვე...

— ოღონდ, ფრთხილად, ხელში არ იხნვილიტო! — მიაყოლა დედამ.

რეზიკო ბაღის ბოლოს ცხოვრობდა. ის იყო, კახამ ბაღჩა ჩალია და რუზე გადებულ ბოგორზე შედგა ფეხი, რომ უეცრად წყლისპირა ჩირვებსა და ბალახებზე შემომხნდარი გრძელკუდა და ფრთაწვრილი მწერები შეამჩნია. სახელიც მაშინვე გაიხსენა: — ნემსიყლაპიები!

ზოგი იჯდა, ზოგი ვერტიფრენივით დაფარფატებდა: გაქანდებოდა, გამოქანდებოდა და დაეკიდებოდა ჰაერში ერთ ადგილზე, თითქოს წემით უწინარი ძაფითაა ჩამობმულიო.

— ჰაიტო, თქვე ნემსის ქურდბაცაცებო! მე თქვენ გაიწვენებთ, როგორ უნდა ნემსების პარვა! — შებრუნდა ბაღჩაში, ბროწეულის შემხმარ ბუჩქს რის ვაივაგლანით წაატყნა ერთი გრძელი წვეკლა და ფეხაკრფით წამოეპარა მწერებს. ეჭვიც არ ეპარებოდა, რომ ერთი ნათხოვარი ნემსის მაგიერ შინ საკუთარი ხელით მონადირებულ რამდენიმე ნემსს მიიტანდა. მოუქნია და მოუქნია წვეკლა, ერთი და ორი, ხან აქედან და ხან იქიდან, ხან ზევიდან და ხან ქვევიდან, მაგრამ ნემსიყლაპიები ოსტატურად იცილებდნენ ყოველ მოქნეულ წვეკლას.

უეცრად საიდანღაც რეზიკო გამოჩნდა.

— რას აკეთებ ბიჭო?! — შეუძახა გაკვირვებულმა.

— ნემსიყლაპიებს ვნოცავ, ვერ ხედავ? — უთხრა კახამ.

— რატომ, რა დაგიშავს? — კიდევ უფრო გაოცდა რეზიკო.

— რა და, პაპას სულ დაპარეს ნემსები, ქურდები არიან! — მოუტო კახამ.

ოო, რამდენი იცინა რეზიკომ! ძლივს მოითქვა სულო.

— კიდევ კარგი, რომ ვერც ერთი ვერ მოგიკლავს! — თქვა ბოლოს კმაყოფილმა, — შე მართლა ქალაქელო, შენა! ნემსიყლაპიებს თავიანთ წვრილი და გრძელი კუდეების გამო ეძახიან, თორემ ეგენი აბა სადაური ქურდები არიან.

კახა მიხვდა, რომ სასაცილო საქმე დაეშობო.

— თუ ძმა ხარ, არსად გამამხილო, — სთხოვა რეზიკოს და დარცხვენილმა თავი ჩაღუნა.

საბავშვო ბიბლიოთეკა

ელენე ლილითაიშვილი

ჩვენი ბიბლიოთეკის
მკითხველები არიან
ელზა, დათო, ვალიკო,
ნუგზარი და მია.
სულ ხუთბეზე სწავლობენ,
ნიჭი აქვთ და რა ნიჭი,
წიგნებს უფრთხილდებიან
ისე, როგორც თვალისჩინს.
მინდა მათი სახელი
ვუკვლია ბავშვთა გაიგოს —
ელზა, დათო, მია,
ნუგზარი და ვალიკო.

ამ ზაფხულს

მარიკა თანიაშვილი

ამ ზაფხულს სოფელს ვეწვიე,
აღარ წაფსულვარ ბანაკში,
ბაბუსასა და ბუბას
თან დავუკვებოდი ენაში.
დღემუდამ ერთად ვიუვაით,
ერთად ვშრომობდით სამთავე,
ვმკიდით და მნებად ვკონავდით
ოქროსფერ ჰურის თავთავებს.
ვერც კი გავიგე, სკოლაში
წასვლის დრო როგორ მოფრინდა,
სოფელში შრომა და გარჯა
მართლაც კარგი რამე უოფილა.

დათო ზღვაზე

ირინა უშვარიძე

მზემ ძალუმად დააცუნა,
ნაპირ-ნაპირ ზღვა გაათბო.
მამიკომაც ციცქნა დათოს
ბანაობის ნება დართო.
მგერამ ბიჭი ნაპირზე დგას,
ვეღარ ჩადის წუალში მარტო.
ჭიჭეინებმა ამოსძახეს:
— რა გაშინებს,
ჩვენც აქ ვართო!

ბაია

პიულ საამიშვილი

ჩვენს სახლში განდა ბაია
თოჯინასავით ღამაზი,
მიყვარს დაიკოს უწრება,
მასთან ჯდომა და თამაძი.
მამამ ქუთინო დანარქვა —
დიდი ბუბიის სახელი,
აკვანში ტუბილად ღუღუნებს
და არ ელუვა მსახველი.
— უი, რა კარგი ბავშუია,
ვაუკაცია თუ ქალია? —
კითხულობს ბიძა, ბიცოლა,
ღვიდაა თუ რმადია.
— გაიკუთ, ჩემო კარგებო,
ბიძა, ღვიდა, დია,
არც ვაუკაცია, არც ქალი,
ქუთინო არის ბაია!

გაუფრთხილდით

ძიშვარდ ისაკაძე

რღა აღარ შეასწავლა
კალმით ნახატ ტუშებს ბატმა,
ბოლოს, როცა წუაღს შევსო,
ხმის აწევით განუპარტა:
ბუნებისგან კიდურებად
მიტომ დაგვევა ნიხბუბი,
წუღის შვილნი ვართ,
ქათმებისგან
ცურვით გამოვირჩევით!
ჰოდა, სადაც უნდა შეგხვდეთ
ღელუ, არსი ანდა წუარო,
გაუფრთხილდით, ჩილა-ბულა
შიგ არასდროს არ ჩუაროთ!
თორემ, — წურომით დუშარცვლა
ღედამ ღამაჲს ჰაწიებს, —
წუღების გატუ-ტეია-ნებას
არავინ გა-ჰა-ტი-ებთ!

მისაილ ძვლივიძე

სანდრო და ველოსიპედი

სანდროს ველოსიპედი უყიდეს.

ისეთი კი არა, სამთვლიანი, ოთარს რომ აქვს. ნამდვილი, ორთვლიანი ველოსიპედი! პრიალა საჭეზე ველოსიპედს ზარი აქვს, თითს დააჭერ და... წკრრ! დარეკავს.

კვირადილით მამამ ველოსიპედი ეზოში გამოაგორა და სანდროს დაუძახა, მოდი, ტარებას გასწავლიო.

მამის დახმარებით სანდრო ველოსიპედზე აბობლდა, მაგრამ ტყავგადაკრული დასაჯდომი მალალი აღმოჩნდა. მაშინ მამამ დასაჯდომი დაბლა დასწია, რომ სან-

დრო პედლებს მისწვდომოდა.

ამასობაში ეზოს ბიჭებმაც მოიყარეს თავი.

სანდროს ერთი სული ჰქონდა, სანამ ველოსიპედს გააქანებდა და თავის ამხანაგებს გააკვირვებდა. ამიტომ აჩქარებდა მამას:

— მალე, მამიკო, მალე! შენ მომცილდი, მე თვითონ...

მაგრამ მამა არ მოსცილებია. გვერდით მიჰყვებოდა ველოსიპედს, ცალი ხელი საჭეზე ედო, მეორე ხელით კი სანდრო ეჭირა. ასე შემოიარეს მთელი ეზო.

მეორე დღეს სანდრომ მარტო გამოიყვანა ველოსიპედი. ეზოში კაცივითი არ ჩანდა. მარტო პატარა შუიას ჩაემწყრივებინა მერსზე თავისი თოჯინები და დილის გამამხნეველ ვარჯიშს აკეთებინებდა.

სანდრომ ველოსიპედზე შეჯდომა სცადა, მაგრამ არ გამოუვიდა. ორთვალა ველოსიპედი თითქოს დასცინოდა ბიჭს: ხან მარჯვნივ გადაქანდებოდა, ხან მარცხნივ, ხან სანდრო გადაეფარებოდა ველოსიპედს, ხან კი ველოსიპედი დაეცემოდა სანდროს და ქვეშ მოიყოლებდა. ბოლოს სანდრომ მოისაზრა. ველოსიპედი კედელს მიაყუდა, დიდი ქვა მოაგორა, ზედ შედგა და იქიდან ველოსიპედზე გადაძვრა.

შეჯდომით კი შეჯდა, მაგრამ ვერაფრით ვერ დასძრა ადგილიდან!

რაც ძალა და ღონე ჰქონდა, აწვებოდა პედალს. გაჭიუტებული ველოსიპედი კი თითქოს კედელზე იყო მიჭედებული! ძალიან არ უნდოდა ოფლში გაწურულ, სახეაწითლებულ სანდროს ვინმესთვის დახმარების თხოვნა, მაგრამ სხვა გზა არ იყო.

— მზია! — დაუძახა სანდრომ მეტიჩაზა გოგოს, რომელსაც თოჯინებისათვის თავი მიენებებინა და გასაპირში ჩავარდნილ ბიჭს ღიმილით შესცქეროდა.

გოგონამ მოირბინა.

— ხელი მკარი.

მზია ველოსიპედს მიაწვა.

ველოსიპედი ნელა მოშორდა კედელს

და გაგორდა. სანდრომ ფეხები აამოძრავა. ველოსიპედმა სიჩქარეს უმატა. სანდროს გაუკვირდა, თანაც გაუხარდა, რომ ველოსიპედი აღარ ქანაობდა, ლაღად მისრიალებდა ასფალტზე და თავის მხედარს პირდაპირ ყვავილნარისკენ მიაქანებდა. სანდრომ საჭის მობრუნება სცადა, მაგრამ ველოსიპედი გაჩიუტდა, გვერდზე გადაიხარა. შეშინებულმა ბიჭმა სწრაფად გაასწორა საჭე...

ყვავილნარი თანდათან ახლოვდებოდა.

სანდრომ პედლებს ფეხი უშვა, სვლას უკლო, მაგრამ იგრძნო, რომ ველოსიპედი საცაა წაიქცეოდა, და ისევ აამოძრავა ფეხები.

ყვავილნარი უკვე სულ ახლოს იყო. სანდრომ თვალები დახუჭა...

ველოსიპედმა ჩაუჭაყუთ გადაიარა მონხულ მიწაზე და ისევ ასფალტზე გავიდა. აქედან დაღმართი იწყებოდა, რომელიც მანქანებით გაჭედილ, ხალხმრავალ ქუჩას უერთდებოდა.

სანდრო გამწარებული ჩასჭიდებოდა საჭეს. ახლად მიხვდა, რომ ველოსიპედს ვერც მოაბრუნებდა და ვერც გააჩერებდა.

— მოშველეთ! — დაიყვირა ბიჭმა, მაგრამ მშველელი არ ჩანდა.

ველოსიპედი კი პირდაპირ ქუჩისკენ მიჰქროდა...

ვინ იცის, რით გათავდებოდა ეს ამბავი, რომ მოულოდნელად აღმართზე ბაზრიდან სანოვავის ჩანთით მომავალი მეფოვე, ძია ვანო არ გამოჩენილიყო.

ძია ვანოს არ გაუგონია სანდროს ყვირილი, მაგრამ დაინახა თუ არა ბიჭის შეშინებული სახე, ჩანთა ძირს დადო, ველოსიპედს გზა გადაუღობა და გააჩერა.

— კარგად გცოდნია მართვა, შვილო. — უთხრა ძია ვანომ. — მაგრამ ქუჩაში ველოსიპედის ტარების უფლება თუ მოგცეს მშობლებმა?

შეშინებულ სანდროს ხმა არ ამოუღია. არც მაშინ უთქვამს არაფერი, როცა

სალამოს მეფოვემ მამას უამბო, თუ რა მარჯვედ მიჰყავდა სანდროს ველოსიპედი.

— ასე მალე ისწავლე? — გაიკვირვა მამამ. — აბა, გამოიტანე ველოსიპედი. ვნახოთ ერთი, რა შეგიძლია.

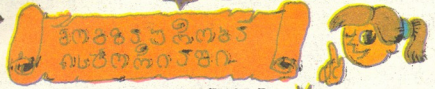
— ტარება კარგად ვიცი... — წაილულულა სანდრომ და თავი ჩაღუნა. — მაგრამ მობრუნებას და გაჩერებას ვერ ვახერხებ.

— თუ ტარება იცი და არ გეშინია, მაშინ მაგასაც მალე ისწავლი, ოღონდ ნუ იჩქარებ: — უთხრა მამამ და თავის ნათქვამს აფორიზმიც მოაყოლა: „აჩქარებითა სოფელი არავის მოუტამიაო.“

მხატვარი თამაზ ხუციშვილი

ՅՈՒՍԿ ԵՎ ԵՅՆԵՆ

ՅՈՒՍԿԻ - ՅՈՒՍԿԻ ԼՅՈՒՍԿԻ

Քրիստոսեան ՅՈՒՍԿԻ ԵՎ ԵՅՆԵՆԻ
ԼՅՈՒՍԿԻ ԵՎ ԵՅՆԵՆԻ (1651 ՏՐԻՆ ԵՎԵՆԻ)

ՈՒՍԿԻ, ՅՈՒՍԿԻ? ՅՈՒՍԿԻ ԵՎ ԵՅՆԵՆԻ
ՅՈՒՍԿԻ ԵՎ ԵՅՆԵՆԻ ԵՎ ԵՅՆԵՆԻ

ՅՈՒՍԿԻ ԵՎ ԵՅՆԵՆԻ ԵՎ ԵՅՆԵՆԻ
ԵՎ ԵՅՆԵՆԻ ԵՎ ԵՅՆԵՆԻ ԵՎ ԵՅՆԵՆԻ

ՅՈՒՍԿԻ ԵՎ ԵՅՆԵՆԻ ԵՎ ԵՅՆԵՆԻ
ԵՎ ԵՅՆԵՆԻ ԵՎ ԵՅՆԵՆԻ ԵՎ ԵՅՆԵՆԻ

ՅՈՒՍԿԻ ԵՎ ԵՅՆԵՆԻ ԵՎ ԵՅՆԵՆԻ
ԵՎ ԵՅՆԵՆԻ ԵՎ ԵՅՆԵՆԻ ԵՎ ԵՅՆԵՆԻ

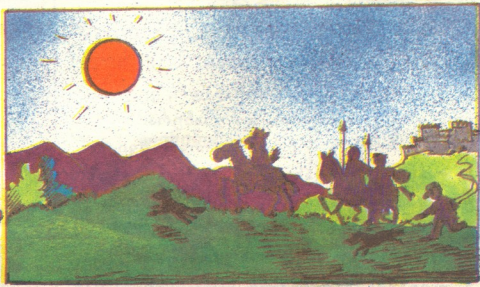
ՅՈՒՍԿԻ ԵՎ ԵՅՆԵՆԻ ԵՎ ԵՅՆԵՆԻ
ԵՎ ԵՅՆԵՆԻ ԵՎ ԵՅՆԵՆԻ ԵՎ ԵՅՆԵՆԻ

ՅՈՒՍԿԻ ԵՎ ԵՅՆԵՆԻ ԵՎ ԵՅՆԵՆԻ
ԵՎ ԵՅՆԵՆԻ ԵՎ ԵՅՆԵՆԻ ԵՎ ԵՅՆԵՆԻ

ՅՈՒՍԿԻ ԵՎ ԵՅՆԵՆԻ ԵՎ ԵՅՆԵՆԻ
ԵՎ ԵՅՆԵՆԻ ԵՎ ԵՅՆԵՆԻ ԵՎ ԵՅՆԵՆԻ

კანიღები

აკაკი ბალოშანი

სოკი მოვს ან დრავაობს, დანავარდობს სოკი.
ფრთხილად, ანტილოპებო! მოჭქრის მხეცთა სროკა!
კანიღები მოდიან, თავს უშველეთ, დროა!
გამოერთო შამბიდან ასი მტაცებელი.
დაემსგავსა ბრძოლის ველს დიდი მწვანე ველი.
ანტილოპა სწრაფია, ძლივს ეწევა ჯიქი,
მაგრამ ტალღად იშლება მტაცებელთა რიგი.
ერთი უკვე დავარდა, დაღლილი და სუსტი.
გლუჯენ, სწრაფენ... სვავების გუნდი არჩივს უდდის.
კანიღები გავარდნენ... ძვლები სვავებს დარჩათ.
შორს კი თითქოს ნიაფი არხევეს ფერად ფარჩას.
ერთიც კანიანირეს, რომ იუარონ ჯავრი —
გნუ, მფარველი ჯოგისა, ანტილოპა მძლავრი.
რისხვით დაატრიალა ტლინკები და რქები,
ბეკრი ძაღლი გაფატრა, დირსიც არის ქების.
ბოლოს, სისხლით დაცლილი, გაიშობა დაბლა.
გაუძმადარ კანიღებს ერგოთ დიდი დავლა;
ათი აქეთ გაფატრეს, მოიხელთეს ორიც,
და დაიწყო ნადიში აფრიკული სროვის.

აფრიკაში ჯერ კიდევ არის ბევრი მხეცი
სწრაფი, ხარბი, ძლიერი, თვით ლომსაც რომ ერჩის,
შენ კი მათი სახელიც არ გსმენია ჯერა,
მაგრამ მათი ამბავიც გსურს გაიგო, მჯერა.
აგერ, ეუფით გადმოხტა... ცხრა... ოცი თუ მეტი?
ვინც ამ სროვის გსახუბა, არ ჰქონია ბედი.
ისარივით სწრაფია, ეშმაკი ვერ დადღის,
აფთარივით ხარბია აფრიკული ძაღლი!
ჭრელია და რა ჭრელი! გეკონება ფარჩა.
ამოუორვა სტომოქის არის მისი გარჯა.
კანიღია სახელი აფრიკული ძაღლის,
სწრაფია და მსუნაგი, ეშმაკი ვერ დადღის.
ვიდრე სახელს გეტეოდი, ოცი იქცა ასად,
სხვა, ასეთი ფესმარდი არ მინახავს არსად.
ჰაი, როგორ გარბიან! ვერ ეწევა თვალი.
რა დალანდეს ასეთი? ვაი მისი ბრალი!
აგერ, ველზე ბალახობს ანტილოპთა ჯოკი!

ფალავანი

ჯანსუღ ნიპაბაძე

— ჩამოდექით, განი, განი,
 მე განსლავართ ფალავანი!
 წრეში ჩადგა რისით დათო,
 ჭიდაობა ვის ვინდათო?
 წინ გადუღვა ჩილვა-ბიჭი,
 ცანგალებმა დაჭკრეს ტაში:
 — ამისთანა მოჭიდავე
 სულ არ არის ახმეტაში!
 ციბრუტივით ბრუნავს დათო,
 არც ჩილვა-ბიჭს გასდის ფანდი,

— ჩქარა სარმა! თორემ ასე
 იტრიალებთ სვალ დილაძის!..
 მაგრამ დახეთ, უცაბედად
 დაუცურდა დათოს ფეხი, —
 და ღობიდან მამლეუინწა
 გადმოეშვა კისრისტეხით.
 ეივლიეთო, შემოსძახა,
 არემარემ მისცა ბანი.
 — მიშველეთო! — აღრიილდა
 თავმომწონე ფალავანი.

ამ დროს ველზე გამოჩნდა დამშეული ლომი
 და კანიდებს უშიშრად გაუძარტა ომი.
 გნუს ლეშისკენ წაჰვიდა — სისხლის სუნი ეცა,
 და ძაღლების გარეკვა კანიზრახა მხეცმა.
 შეუდრინეს, უჩვენეს ლომს ეშვები ბასრი.
 ლომმა ერთი იქუსა, იყო მეტად მკაცრი.
 მაგრამ ქვეყნად ვის ძაღუქს გოლიათის ძლევა,
 ნუთუ ლომს კანიდების სროვა მოერევა?!
 ლომმა ათი კანიდი გამოფატრა წამში,
 ებრძვის სროვა ნადირთა მეფეს ფაფარაშლილს.
 ახლა ლომის ძაღასაც აღარა აქვს ფასი,
 რადგან იგი ერთია, კანიდები ასი.
 ძალა ერთობაშია — მხეცმაც კარგად იცის,
 ლომი ტკივილს კი არ გრძნობს, სირცხვილისგან იწვის,
 დაიღალა, დავარდა და დააკვდა მიწას,
 კანიდების რისხვისგან ნაფლეთებად იქცა.
 აფრიკაში, ზატარავ, ნადირთა ბევრი,
 რომ არ იცი ჯერ მისი ძალა, სწე და ფერი.
 ახლა გეცოდინება — უნდა გავიხარდეს —
 მეტი, ვიდრე იცოდი ლექსის წაკითხვამდე.

ლიტვიანი

პირველი

პარლო კობარიძე

ვევლამ ვიცით, რაც არის წვიმა და საიდან ჩნდება: წყალს აორთქლებს მზე, ის ორთქლი ღრუბლად იქცევა, მერე ცვიდება ღრუბელი და წვიმა მოდის. მაგრამ წვიმის გარდა თოვლიც და სეტყვაც მოჰყავს ღრუბელს. ეს სეტყვაა, რომ გვინადგურებს ზღვენახებს, ჩაგვირეგვავს ხოლმე წლის მოსავალს — ჭირნახულს! დიდთოვლობაც უბედურებაა და გადაუღებელი, კოკისპირული წვიმაც. რომელმა ბავშვმა არ იცის სიმღერა «ჟუჟუნა წვიმა მოვიდა». ამხელა კაცი ვარ და ახლაც ვმღერი ხოლმე:

ჟუჟუნა წვიმა მოვიდა,
დიდი მინდორი დანამა...

კარგი სიმღერაა, რა გვეთქმის, მაგრამ პირველი ორი სტრიქონი სასიმღერო კი არა, სატირალია ზოგჯერ. აი, რას გვეუბნება განმარტებითი ლექსიკონი: «ჟუჟუნა წვიმა — ნელი და ხანგრძლივი წვიმა». ეს ნელი და ხანგრძლივი წვიმა სადარდელ-საფიქრალად გვექცევა ხოლმე: როცა მიწა იუღინთება წვიმით, ესე იგი, წყალი აღარ ჩადის მიწაში, მდინარეებმა, ლეღებმა, ხევ-ხუეებმა მაშინ იციან გადაარევა; მოდიან, მოგორავენ და თან მოაქვთ არემარე. წყალიდობაც ამას ჰქვია. კოკისპირულ წვიმასაც მოსდევს წყალიდობა და თავსხმასაც.

წვიმას ხალხი ღრუბლის ნაჟურს ეძახის, ამასაც იტყვიან — ღრუბელი ტირისო, ეს მაშინ, როცა ჟინჟლავს.

აღამიანი იმიტომ დაიბადა, უნდა იშრომოს. ჩვენც ყოველდღიურად ვირჯებით, საქმეს რა გამოლევს! ვინც შრომის ყადრი იცის, ჯერ იმ საქმეს შევიჭიდება ხოლმე, რომელიც ვეღლაზე საძნელთა. ამ საძნელთ საქმეს რომ მოითორებს, მორჩება, მერე ხალხიც ემატება. მოდი, ჩვენც ასე მოვიქცეთ: ვინაიდან ღრუბელზე ვსაუბრობთ, ჯერ ამ უვარგის, დაწყველილ სეტყვაზე ვთქვათ სათქმე-

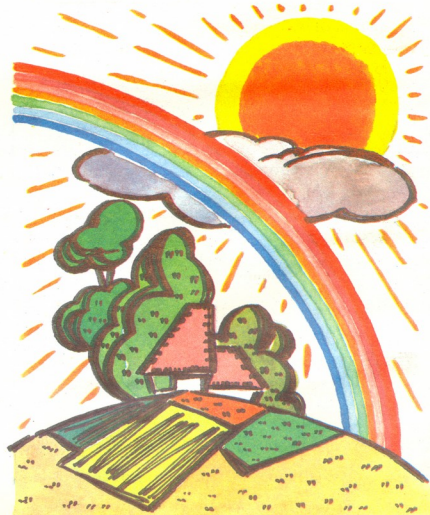
ლი და მერე ღმობილიც გავიხსენოთ — მეც მივევარს ცისარტყელა!

სეტყვაც ატმოსფერული ნალექია, «რომელიც ყინულის პატარა მარცვლების სახით მოდის». წერილსა და ხშორ სეტყვას ხორხორულა ჰქვია, ცოტა უფრო მსხვილ სეტყვას — ხოშკაკალა. მაგრამ მე ისეთი სეტყვაც მინახავს, კრამიტები დაუმტვრევია. ლექსიკონი მეუბნება, ეს კორკოტააო. შეიძლება ასე ერქვა ადრე, ახლა კი კოხს ვეძახით. კოხი მსხვილი სეტყვაა. როცა სეტყვაა და ქარიც ქრის, კოხშინშალი ჰქვია.

ძლიერი წვიმა თავსხმაა, დელგმა, კოკისპირული, შხაპუნა. ამ დროს იცის, გზებზე ნიაღვარი რომ მოვარდება ხოლმე და მდინარეებს, ლეღებს, ხევ-ხუეებს ადიდებს. აი, ასეთ წვიმაზე ვამბობთ, ავდარიაო.

დიდხანს თუ არ იწვიმა, — ის გვალვავა. როცა ისე წვიმს, არ ჩანს, იტყვიან, — ცრისო; როცა ძლივს ჩანს, — ჟინჟლავსო. უფრო მსხვილი წვიმა თქეშია, ნისლიანი — ჟმურტი... როცა წვიმს და ძლიერი ქარიც ქრის, — ქარიშხალია;

აქა-იქ მსხვილი წვეთები თუ ცვივა, — წინწკლავს; თუ მზეა და თან წვიმს, — მზე პირს იბანს, აი, მაშინ იცის ცისარტყელა, შვიდღერი ცისარტყელა...

თბილისური აზრებები

ჩვენი თუთის ფოთოლი
სად არ მიჰქვთ, ვინ იცის,
აბრეშუმის მოკვანა
შეიძლება თბილისშიც...
აბა, მომესმარეო, —
ბებომ უთხრა შეილიძვილს.
ჭუნრის საბრძანებელი
აივანზე გამართეს,
ზურა ზიდავს ზედიზედ
ფოთლით სავსე კალათებს.
თბილისშიაც ჭუნრებმა
არ იციან ღალატი,
ბიჭს მძარტვეს საჩუქრად
აბრეშუმის ხალათი.

ჩიტაბი

ზურს ვუერი ჩიტებს
თავსურელად,
მინდა, რომ ჩემს წინ
დავსვა კველა.
მზურს, ვუელა ჩიტი
დიდხანს მწეალობდეს,
ვიჭერ და ვამწევედე
ტებილად მგალობელს.
საეგნეს არ ვაგლებ,
წეალს ვუსსამ ვარცღვზე,
მე ვცდები თურმე,
იმ ჩიტებს ვაცდენ
კოდო-ბუსებით
სავსე ჭაობებს...
ჯაობია ზური
უქმად დაობდეს,
ჩიტი მწერებთან
უნდა დაუობდეს...
რომ ქართლის ბადი
კვლავ უკვდავობდეს...
რომ არ გამრავლდეს
დედაკალია,
გაუღეთ ჩიტებს
ვეელა გალია!

ავთანდილ ნაცვალაძე

ჩანგულანთ ბიჭი ერთი უხიაგი ვინმე იყო. ნამდვილი სახელი ვერ გამისხენებია, ყველანი ფატირას ეძახდნენ, რატომ და რისთვის შეარქვეს, დღესაც არ ვიცი. ჰოდა, ეს ბიჭი — ჩანგულანთ ფატირა, სულ ერთთავად ჩხუბის მიზეზს ეძებდა, ჩადგებოდა თავის კბილა ბალღებთან, ხან ხელს იკვრევინებოდა, ხანაც ფეხს, ხან კი მუშტით იმუქრებოდა. გული ჰქონდა მაგარი და მარტო თავის ტოლებს კი არა, თავისზე დიდებსაც აშინებდა.

ერთხელ, მალხაზაანთ ნაბინავართან ხიდან კაკლები ჩამოვყარე, გაუკროცავებით ჰიბებები ავივსე და შინისაკენ წამოვედი. თავიანთ ხრისხალთან ახლოს, აკაკის ხის ჩრდილში, ფატირა კოჭაობდა. დამინახა თუ არა, ამათვალიერ-ჩამათვალიერა, გამარჯობაზე არც კი მიპასუხა და მკითხა, ჰიბებები რით გაიტენეო;

— მალხაზაანთ ნაბინავართან კაკლები დავყარე ვინე, — ვუთხარი მე. ფატირას ჩაეღიმა: — მოდი, ვიკოჭაოთ, ვინც მოიგოს, კაკლები იმისი იყოსო.

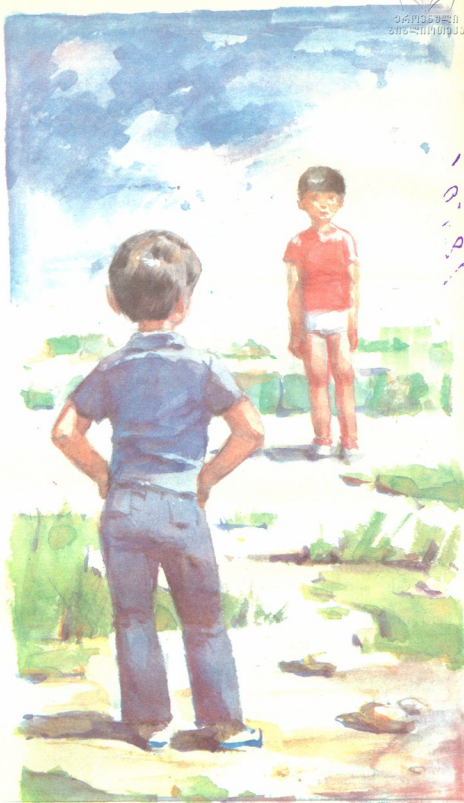
მე ჭერ უარზე დავდექი, მერე ვკითხე, შენ თუ წააგე, რას მომცემ-მეთქი.

— არაფერსო.

შენთან არც კოჭაობა მინდა, არც კაკლებს დაგანებებ-მეთქი.

ფატირა გაჯიუტდა, მუშტი დამანახვა, — ჰიბიდან ამოალაგე, ნახევარი მე მომეცი, ნახევარი კი შენი იყოსო. მე ისევ უარზე დავდექი. წინ ამეტუშა, ხელის გული სახესთან ამიქნია. ერთი ნაბიჯით უკან დავიწიე და მეც მუშტი მოვამზადე. ფატირამ არ ვიცი რა იფიქრა, იმანაც უკან დაიხია და ხმამაღლა დაიყვირა, — ბაირამ, ბაირამო.

ლობზე ჩაღმმა ისკუპა, მე ფერი მეცვალა. ფატირა, ადამიანს რომ დაეღაპარაკებინა ხოლმე, ძაღლს ისე დაეღაპარაკა, — შუა გზაზე დაჩქეი და არ გაუშვაო.

ძალი მართლაც შუა გზაზე დაყუნტდა. ნაბიჯი გადავდგი თუ არა, დაიღრინა. რა უნდა მექნა, — ჩემი სახლისკენ არ მიშვებდა. გადავწვივებ, უკან გავბრუნებულე იყავი. კიდევ დაიღრინა.

ფატირა მომიახლოვდა, თვალბებთან გაშლილი ხელი გამიქან-გამომიქანა — ეხლაც არ მომცემო?

კარგი და ნახევარს მოგცემ-მეთქი. ნახევარი წელან მინდოდა, ეხლა სულ მე უნდა მომცეო.

მე უცებ მოვწყედი ადგილიდან და უკან

გამოვიქეცი.

ბაირამა ყეფით დამედევნა. ქოთანანთ ეზოში შევევარდი. სოლომონა ბაღიდან გამოვიოდა, როგორც კი დამინახა, ნუ გეშინიან შეილო, ნუ გეშინიანო, ხელი მომხვია და მკერდთან მიმიკრა, მიხვდა, რაშიც იყო საქმე. ამ დროს ძაღლი შემოვარდა ყეფით. დაიკარგე აქედანო, დაჰკვივლა სოლომონამ და ქვას ხელი დაავლო. ძაღლი წკმუტუნით უკან გაიქცა.

მხატვარი თამაზ ხუციშვილი

საქ. სსრ კ. ...
სახ. სახ. რეს. ...

სოლომონამ ქუჩაში გამომიყვანა, განგულანთ სრიხალიდან კარგა მანძილით გამაცილა და მერე უკან გამობრუნდა. ფათირა აღარ ჩანდა, ეზოში მიმალულიყო. სოლომონა დამუქრა, დააბი და მეორედ აღარ აუშვა, თორემ მე ვიცი, რასაც გიზამო.

შინ რომ მივდი, მამაჩემი თივის ზვინს თავს უსწორებდა. რომ დამინახა, სახელოთი შუბლიდან ჩამონადენი ოფლი შეიწმინდა, ხაჩაკალი თივაში ჩაარქო, ზედ ორივე ხელით დაეყრდნო და ჩამომძახა, ცხენი ორნავზე წაიყვა და წყალი დააღვეინეო.

ორნავზე წასვლა ჩემთვის სიკვდილი იყო, რადგანაც ისევ ფათირას ეზოს წინ უნდა გამევილო.

მე უცებ მოვიფიქრე, ცხენზე შევჭდები და ძაღლი რას დამაკლებს-მეთქი.

კისერზე თოკი გამოვაბი და წინ გავუძეხი. ეზოს გავცილდი თუ არა, ზურგზე მოვექეცი. ფათირა ისევ აკაკთან იდგა. ბაირამაც იქვე იწვა. მე ცხენს ფაფარში ჩავეჭიდე, ფერდში ფეხი ამოვკარი და ავაჩქაჩე. ფათირას ამაყად გადავხედე, ვითომ შენ და შენი ბაირამა ეხლა რაღას დამაკლებთ-მეთქი. იმან კი ძაღლისკენ მიიხედა, ეციო, დაიყვირა. ბაირამა ყეფით გამოგვიდგა. ცხენი უცებ შედგა, და უკანა წიხლები დააყარა. ძაღლი უკან გადავარდა, ფათირას ეცა და ორივე მტვერში გაგორდნენ ცხენს ფერდში ისევ ამოვკარი ფეხი და ავაჩქარე, მერე უკან მოვიხედე, ძაღლი სიმწრით წკმუტუნებდა, ფათირას კი წელზე წაევლო ხელი და ვაი დედი, ვაი დედიო, — ბლაოდა.

სოლომონა ხმაურზე გამოვარდა, უკან მეზობლის დედაკაცები მოსდევდნენ ვიშვით.

ეგე, შენმა მაიმახობამ რა დღეში ჩაგავლოო, — მომესმა სოლომონას ხმა.

მას შემდეგ ფათირა აღარავის აღარ ახირობია და არც თავისი კბილებჩამტვრეული ძაღლით დამუქრებია ვინმეს.

იხვი და ბაჭია

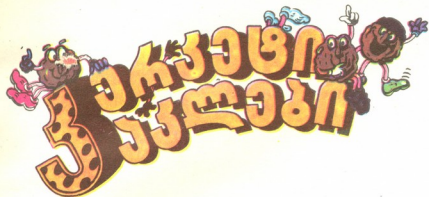
სულ ზაწაწინა, ზაწინა,
 მეტად ზეწინა იხუნსა
 ბუმბულის კაბა აცვია,
 ქუდსაც მისხავეს იხურავს.
 ექილიკება ბაჭია,
 გადაუოლილი წოწილს,
 — იხვი და ასე ზრანჭია?
 იხვი და ასე კოწილი?
 — დიდურავ (იხვი ევითევიტებს
 სუეუდურით და ვიჟიშით),
 ებ ქურჭი რისთვის გიუიღეს,
 შენც გაიზრანჭე, ვინ გიძლის?

ჯიუტი კვიცი

ჯიუტი კვიცი გადახეს,
 სუსხეს მათრახი მწარეო,
 რას ეოელოჩინობ, რა ნახე,
 რა გული გაგვიწვალეო!
 ნეტავი რატომ კრუსუნებ,
 ბუტიაჲ, ფრუტუნ-ჭიხვიანე,
 ხომ ხედაჲ, არ აუსრულეს,
 თეონამ რაც აიხირა!
 ისეთი ჯიქი რადა ხარ, —
 შენი ხნით სხვაც რომ წუხდება,
 ჩემო კვიცუნავ, ხანდახან,
 თავნებას წკაწლაც უხდება!..

უნის ბასკეტი

ნაბუქოდანოსორ მეფე განაბუქოდანოსორმეფდა,
როგორც განაბუქოდანოსორმეფდა, ისე გამონა-
ბუქოდანოსორმეფდა.

გაიიისანი

ერთ-ერთმა ჩაიფიქროს რაიმე რიცხვი 1-დან 16-მდე. ჩაიფიქრებული რიცხვის გამოსაცნობად უნდა დასვათ ოთხად ოთხი კითხვა, თანაც ისეთი, რომელზეც გიპასუხებენ ან „კის“ ან „არას“.

რა კითხვები უნდა დასვათ?

პირველი კითხვა ასეთია: მეტია თუ არა ჩაიფიქრებული რიცხვი 8-ზე? როგორი პასუხიც არ უნდა მიიღოთ, უცხად დაადგენთ, რომ ჩაიფიქრებული რიცხვი ან 1-დან 8-მდე რიცხვთა ჯგუფშია, ან 9-იდან 16-მდე. ვთქვათ, ის მეორე ჯგუფში აღმოჩნდა. ახლა რას იკითხვთ? ან როგორი იქნება მესამე კითხვა? მეოთხე კითხვა?

ექვი არ გვეპარება. რომ თქვენ გამოიცნობთ ამ ხანაგის მიერ ჩაიფიქრებულ რიცხვს. ახლა დაიქრებით, რამდენი კითხვა იქნება საჭირო, რომ გამოიცნოთ ჩაიფიქრებული რიცხვი 1-დან 64-მდე? მეორე შეამოწმეთ თქვენი ვარაუდი.

ჭიქოე

საპროტექტოს ალკკ ცკ-ისა და ვ. ი. ლენინის სახელობის პიონერთა ორგანიზაციის რესპუბლიკური საბავშვო შპრ-ნალი უმცროსკლასელთათვის.

გამოდის 1904 წლიდან
საქ. კვ. ცკ-ის გამოცემლობა.

შთავარი რედაქტორი
პენპრ ნიშარაძე

სარედაქციო კოლეგია: პლპრდ აბოტაძე, მანანა ანთაძე, ლაშარა ბაგუა, სპილ გობაპრაძე, შერო ლავითაშვილი, სლოთინ დვრახანაშვილი, ლილა პრაძე, გელა ლოსაბერიძე, გავალა მრველიშვილი, ჯურსა ნაღორაძე, პიორგი როინიშვილი (სამხატვრო რედაქტორი) თენგიზ ჩალაური (პ/შ, მღვანი), პიპო ძნელაძე, პიპო პიპიაძე.

ტექნიკური რედაქტორი
პელი წერეთელი

შისამართი რედაქციის, გამოცემლობის, სტამბის—ბოლთის, დენისის 14. ტელ: ში. რედაქტორის 93-41-30, 93-98-15; პ/შ, მღვანის 93-10-32, 93-98-18; საბრ. რედაქტორის—93-98-18; განყოფილებების 93-98-19.

გაღება ასაწეობად 6.06 88 წ. ხე წერტილი დასაბუჯდად 25.07 88 წ. ქალაქის ზომა 60x90 ს, ფი ნაბ. ფურც. 2.5. ტირაჟი 168.000, შეკვეთა №1491

ვლახ ნახტი ნანა ჰურდულიასი

«Дила» («Утро») ежемесичный журнал ЦК ЛКСМ Грузии и Грузинской Республиканского Совета Всесоюзной пионерской организации им. В. И. Ленина для младшеклассников, на грузинском языке.

Отпечатано в типографии издательства ЦК КП Грузии. Главный редактор Энвер Нишарадзе (тел. 93-41-30).

Адрес редакции и издательства: 380096, г. Тбилиси ул. Ленина, 14. Объем 2,5 печатных листа, тираж 168.000. Заказ №1491

ამ ნახატზე ხუთი „ტყუპი“ პეპელაა. მაგრამ მათ შორის მანაც შეგიძლიათ მოახლოდეთ ხუთ-ხუთი პატარა განსხვავება.